

Reykjavík 4. maí 2021

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um uppbyggingu og rekstur flugvalla og þjónustu við flugumferð, mál 702.

Hinn 20. apríl 2021 barst Samtökum ferðaþjónustunnar – SAF beiðni um umsögn um frumvarp til laga um uppbyggingu og rekstur flugvalla og þjónustu við flugumferð. Um er að ræða frumvarp þar sem lögð eru fram ný heildstæð lög um rekstur og uppbyggingu flugvalla og flugleiðsögubjónustu sem veitt er af hálfu íslenska ríkisins. Í dag eru ekki til staðar heilstæð lög um þann rekstur og þá uppbyggingu flugvalla og rekstrarstjórnunar flugumferðar/flugleiðsögubjónustu sem ríkinu ber að sjá til þess að sé til staðar eru því ekki til staðar. Í frumvarpinu er bent á að í dag er hvorki að finna í lögum skýra skilgreiningu á verkefnum samgönguyfirvalda á þessu sviði né á þeim markmiðum sem stýra eiga för við framkvæmd þeirra verkefna. Lögunum er því ætlað að koma í stað óskýrra og dreifðra lagaákvæða sem nú eru í gildi. Stjórnvöld benda á að skort hafi í lögum skýr ákvæði um verkefni samgönguyfirvalda á þessu sviði og þeim markmiðum sem stýra eiga för við framkvæmd þeirra.

Frumvarpið fer yfir gildissvið þeirra, markmið, verkefni og í framhaldinu er farið yfir útfærslu og framkvæmd þeirra verkefna.

Drög að frumvarpinu birtust á samráðsgátt stjórnvalda 12. febrúar sl. líkt og kemur fram í samráðskafla frumvarpsins skilaði SAF inn umsögn drögin á sínum tíma. Frumvarpið hefur tekið smávægilegum breytingum frá þeim tíma, sem er vel.

Markmið laganna

Meginmarkmið boðaðra laga er að flugvellir landsins og flugumferð þjóni þörfum samfélagsins með skilvirkni, hagkvæmni og öryggi í fyrirrúmi, í samræmi við stefnu stjórnvalda í samgöngumálum, eins og hún birtist m.a. í flugstefnu og samgönguáætlun. Hinum nýju lögum er svo ætlað að fella brott úrelt lög og lagaákvæði á þessu sviði sem verða óþörf þegar hin nýju lög taka gildi. Bent er á að um töluverða einföldun regluverks er að ræða

og að jafnframt sé verið að draga fram verkefni stjórnvalda á þessu sviði með mun skýrari hætti en í gildandi lögum.

Drög að frumvarpinu hafa verið yfirfarin á vettvangi Samtaka ferðapjónustunnar SAF og vilja samtökin koma eftirfarandi ábendingum á framfæri.

Alþjóðleg samkeppnishæfni og varaflugvellir

Samtökin vilja byrja á því að benda á að ferðapjónustan, þá sérstaklega flugið, er í alþjóðlegri samkeppni. Stjórnvöld verða því ávallt að forðast að setja sér-íslenskar reglur eða sér-íslenskar skilgreiningar sem ganga ekki í takt við alþjóðlegt regluverk.

Sérstaklega þegar sér-íslenskar reglur geta mögulega leitt til aukins kostnaðar sem tíðkast ekki í öðrum löndum. Samtökunum er t.d. ekki kunnugt um að varaflugvallapjónusta sé sérstaklega skilgreind eða til innan ICAO reglna eða leiðbeininga. Samtökin vilja vara við því að afmarka þjónustu flugvalla sem samræmist ekki því sem gerist í alþjóðlegu samhengi. Með það í huga er ekki alveg ljóst í b. lið 3. gr. hvað sé átt við með heilstæðri flugvallapjónustu fyrir millilandaflug.

Stjórnvöld verða að gæta þess að notendur eins flugvallar verði ekki settir í þá stöðu að greiða niður flugvallapjónustu fyrir aðra flugvelli, eins og t.d. varaflugvallarpjónustu. Ferðapjónustan starfar í alþjóðlegri samkeppni og því mun aukinn kostnaður leggjast á flugrekendur með tilheyrandi áhrifum á samkeppnishæfni landsins. Samtökin vilja benda á að í frumvarpinu verður að forðast að lögfesta það að skilgreindir alþjóðaflugvellir verði notaðir til að greiða niður rekstrarkostnað annarra flugvalla. Allur auka kostnaður fyrir notendur alþjóðaflugvalla kemur niður á neytendum og ferðapjónustunni allri. Notendagjöld alþjóðaflugvalla eiga eingöngu að vera til að greiða fyrir þann rekstur sem þar á sér stað, ekki til að greiða fyrir rekstur og not varaflugvalla.

Að mati samtakanna munu öflugir alþjóðaflugvellir sem sinna hlutverki varaflugvalla hér á landi auka öryggi í flugi og efla samkeppnishæfni landsins. Rétt eins og útskot fyrir flutningabíla eru hluti af vegakerfi landsmanna og rekstri þess, eiga skilgreindir varaflugvellir, rekstur og viðhald þeirra að vera á forræði hins opinbera og stuðla þannig að öruggu og samkeppnishæfu aðgengi að landinu. Þrátt fyrir þetta virðist frumvarpið ekki gera ráð fyrir bein fjárhagsáhrif á ríkissjóð. Er þá að mati samtakana verið að lögfesta það að aukinn kostnaður fyrir skilgreindan varaflugvöll muni lenda á notendum eina alþjóðlega flugvallarins hér á landi og er það miður enda mun það hafa þau áhrif að það mun draga úr samkeppnishæfni landsins í millilanda- og tengiflugi.

SAF voru einnig með þessa athugasemd við frumvarpið í samráðsgátt. Stjórnvöldum þótti ekki tilefni til að breyta ákvæðinu þrátt fyrir athugasemdir en samtökin telja hins vegar mikilvægt að ítreka fyrri athugasemdir.

Flugvélar í alþjóðaflugi með Ísland sem áfangastað þurfa að bera talsvert umframmagn af eldsneyti ef varaflugvellir eru skráðir annars staðar en á Íslandi. Það eykur kolefnislosun og dregur úr tækifærum flugfélaga til að flytja fólk og farangur. Með því að efla hlutverk varaflugvalla er hægt að fjölga farþegum og auka þannig tekjur almennt.

Almenningssamgöngur

Samtökin telja sjálfsagt að almenningssamgöngur verði tengdar við flugvelli eins og lagt er til í c. lið 2. gr. Frumvarpið virðist þó ekki svara því hvernig flugvallakerfið eigi að vera virkur hluti öruggra og hagkvæmra samgangna innanlands og tengjast öðrum almenningssamgöngum á landi. Samtökin vilja benda á mikilvægi þess að samkeppni um samgönguþjónustu við flugfarþega fái að njóta sín án aðkomu ríkis eða sveitarfélaga og að rekstraraðilum almenningssamgangna verði samhliða boðið að setja upp sleppistöðvar fyrir sitt leiðarkerfi við flugvelli á eigin kostnað.

Samtökin áskilja sér rétt til að koma með frekari ábendingar á síðari stigum.

Virðingarfyllst

F.h. Samtaka ferðaþjónustunnar

Baldur Sigmundsson, lögfræðingur

Gunnar Valur Sveinsson, verkefnastjóri